

โลกรู้ได้

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันข้อ ๓๕๓. ข้อ ๓๕๓. นี่จริงๆ จะไม่อ่าน แต่มันก็มีประเด็นใจ

ถาม : กราบขอบพระคุณหลวงพ่อย่างยิ่ง โยมได้รับฟังคำตอบจากคำถามที่ส่งมาทั้ง ๒ เรื่องแล้ว กราบขอบพระคุณในความเมตตา โยมพยายามสมาธิเสมอเจ้าค่ะ ดิฉันขัดบ้าง แต่จะลองทำซ้ำๆ ให้แน่ใจว่าเป็นปัญหาจริงๆ ก่อนที่จะเขียนมาถามหลวงพ่อ

ต้นไม้ของโยม แม้ออก ผลจะยังไม่สมบูรณ์ แต่ก็มียากแก้วที่ยังลงในพื้นดินแล้ว จะพยายามต่อไปเจ้าค่ะ กว่าหลวงพ่จะได้อ่านข้อความนี้ก็คงเป็นปีใหม่แล้ว กราบขอบพระคุณหลวงพ่อย่างสูงที่มีพระคุณ

หลวงพ่ : นี่แล้วเขาก็อารมณ์ขมขื่น สวัสดิ์ปีใหม่เหมือนกัน

คำว่าสิ่งที่เขาเคยถามมา แล้วเราตอบไปว่าต้นไม้ที่บอกล้มหล่น เขาบอกเขาล้มหล่นคือเขาปฏิบัติได้ แล้วคำว่าล้มหล่นๆ แล้วเราก็พยายามย้ำ เขาบอกว่าล้มหล่นจนมันจะหมดต้นแล้ว คือว่าสิ่งที่เขาเคยทำได้มันทำได้ยากขึ้นๆ จนล้มของเขามันจะหมดต้นแล้ว เขาก็ถามเข้ามา เราก็บอกว่าสิ่งที่ล้มมันจะหมดต้นแล้วมันก็ยังมียากแก้วอยู่นั้นอยู่ ถ้ามีต้นล้มเห็นใหม่ เราก็พยายามรดน้ำ พรวนดิน

คือจะบอกว่าในเมื่อเรายังมีจิตใจเราอยู่ เรายังมีความรู้สึกเราอยู่ สิ่งที่เราปฏิบัติไปก็มันได้ก็ได้แล้ว ถ้ามันไม่ได้ เราน้อยเนื้อต่ำใจไปมันก็เท่านั้นแหละ แต่ในเมื่อยังมีความรู้สึกเราอยู่ เราดูแลของเราอยู่ เดี่ยวต้นล้มมันก็ต้องออกล้ม ถ้าเรารู้จักดูแลรักษานะ แต่ถ้าเราน้อยใจ เราไม่ดูแลรักษานะ ปล่อยให้วันละ ล้มมันก็จะตายไปด้วย

ผลของสั้มหล่นจนจะหมดต้นอยู่แล้ว แต่ผลของสั้มมันจะหล่นจนหมดต้นอยู่แล้ว เราก็พยายามดูแลรักษาไม่ให้สั้มนั้นตายนะ ถ้าสั้มไม่ตายนะเดี๋ยวมันก็ออกผลสั้มอีกใช้ไหม? แต่ถ้าสั้มมันหล่นจะหมดต้นอยู่แล้ว แล้วเราก็น้อยใจๆ เราจะไม่ดูแลรักษาต้นสั้มเรานะ เดี่ยวสั้มมันก็จะตายด้วย สั้มคือศรัทธาความเชื่อ คือความมั่นคงของเรา ฉะนั้น เราทำของเรา เรามั่นคงของเรา

ฉะนั้น สิ่งที่เขาทำนี่เราจะบอกว่าเขาก็มีวุฒิภาวะพอสมควร พอสมควรหมายถึงว่า

ถาม : ๑. ทั้งสองเรื่อง ได้ฟังแล้ว แล้วจะลองทำซ้ำๆ ให้แน่ใจก่อน

หลวงพ่ : นี่ลองทำซ้ำๆ แต่พวกเราไม่ได้ทำซ้ำๆ สงสัยก็ถามเลย สงสัยก็ถามเลย สงสัยแล้วทำให้ซ้ำๆ ตรวจสอบเราก่อน พอตรวจสอบเราก่อนเราจะมั่นคงของเรา ให้อำนาจซ้ำๆ นี่แหละสำคัญมาก สิ่งที่เราเคยทำ นี่แม่ครัว พ่อครัวต่างๆ ที่เขาจะมีความชำนาญ เพราะเขาทำอาหารทุกวัน วันหนึ่ง ๓ มื้อ ๔ มื้อเขาทำทุกวัน ทำจนชำนาญของเขา เขาคิดสูตรใหม่ เขาคิดต่างๆ เขาต่อยอดของเขาขึ้นไป

นี่ทำซ้ำๆ ก็คือมันชำนาญมากไป ชำนาญ ความชำนาญอันนั้นจะทำให้กิเลสมันแทรกเข้ามาไม่ได้ ถ้ากิเลสมันแทรกเข้ามา เพราะกิเลสมันแทรกเข้ามา เห็นไหม สิ่งที่ทำไปแล้วมันได้บ้าง ไม่ได้บ้างมันก็จะมีปัญหาแล้ว คำว่าได้บ้าง ไม่ได้บ้างนะ ฉะนั้น เวลาคนไม่ได้ปฏิบัติก็คิดไป คิดว่าอย่างเช่นเราทำสิ่งใดเสร็จแล้วก็คือเสร็จ ใฮ่นั่นมันเสร็จนี้มันเสร็จงานนะ งานมันคืองาน แต่ภาวนาไป เวลามันภาวนาไปมันปล่อยหรืออย่างไร เป็นสมาธินะเดี๋ยวมันก็คลายออก

นี่เวลาเราใช้ปัญญาพิจารณาไปแล้วมันปล่อยวาง ปล่อยวางขนาดไหนมันก็ยังมียู่ ของถ้ามันมีอยู่ เหมือนเชื้อโรค เชื้อโรคถ้ามันยังมีอยู่นะ เรายังรักษาขนาดไหน แต่มันยังไม่หายจากโรคนะ เดี่ยวมันก็จะปะทุขึ้นมา นี่มันต้องไล่เข้าไปๆ ซ้ำเข้าไปๆ เวลามันรักษาโรค เห็นไหม เหมือนกินยา กินยานี้เป็นไข้หวัดกินยา เขาให้กินยาให้ครบขนาดของเขา กินแล้วพอไข้มันสบายๆ ไม่กินแล้ว ไม่กินเดี๋ยวมันคือยาตายเลย

นี่ก็เหมือนกัน ทำซ้ำๆ ซ้ำไปๆ ค่อยๆ ซ้ำของเราไป ถ้าซ้ำแล้วนะ แน่ใจแล้วถึงจะถาม เขาว่าอย่างนั้นนะ ขอบคุณมากค่ะ ขอบคุณมาก กรณีอย่างนี้ กรณีเหมือนกับหลวงตา เหมือนหลวงตา เหมือนผู้ที่ปฏิบัติ พระทุกองค์ หรือใครที่ปฏิบัตินะ พอปฏิบัติใหม่ๆ เราจับปลัดจับผลู แล้วเราต้องการหาคนชักนำ ตรงนี้สำคัญมาก หลวงตาท่านออกปฏิบัติใหม่ๆ เห็นไหม นี่ท่านบอกว่าอ่านถึงนิพพาน ทุกอย่างเข้าใจหมด เพราะท่านเป็นมหาแต่มันก็สงสัย แล้วถ้ามีผู้ใดแก้ความสงสัยได้ คอยชี้มาได้ เราจะถวายชีวิตกับองค์นั้นเลย แล้วไปเจอหลวงปู่มั่น เห็นไหม

นี่มรรคผล นิพพานไม่ได้อยู่ในดิน ในฟ้า ในอากาศ ไม่ได้อยู่ในที่ใดๆ เลย มันอยู่ในหัวใจของเรา แล้วอยู่อย่างไรล่ะ? อยู่ในหัวใจนี้เราฟังมาจนชิน มรรคผลอยู่กลางหัวอก สุข ทุกข์อยู่ที่ใจๆ แล้วใจอยู่ไหนล่ะ? ใจอยู่ไหน? ใจก็อยู่ที่ผิวหนังนี่ไง นี่พอมันกระทบก็เจ็บ นี่ใจอยู่ที่ผิวหนัง เพราะใจมันไปทั้งตัวใจ

ใจนี้มันรับรู้ทั้งตัวนะ ถ้าไม่ทั้งตัวเวลาส่งออกนี่คิดถึงบ้านสิ คิดถึงกรุงเทพฯ สิ ใจไปอยู่ที่กรุงเทพฯ ใจ อ้าว ตอนนี่คิดถึงบ้านใครล่ะ? เอ็งคิดถึงเวียคนามก็จะอยู่เวียคนาม นุ่นนะ มันส่งไปขยับนุ่นเลย นี่มันส่งออกหมดใจ นี่แล้วว่าผลอยู่ที่ใจ ก็อยู่ที่เวียคนามใจ อ้าว ก็ใจอยู่ที่เวียคนาม มรรคผลอยู่ที่เวียคนามด้วยใช่ไหม? แล้วใจมีอยู่ไหนล่ะ?

นี่เราพูดกันแต่ปากนะ มรรคผลอยู่ที่ใจ สุข ทุกข์อยู่ที่ใจ แล้วใจมีอยู่ไหนล่ะ? ใจมันอยู่ที่แบงก์ใจ ใจมันอยู่ที่คอนโคหลังใหม่ใจ มันจะไปแต่งห้องใหม่ นุ่นนะ อ้าว มรรคผลอยู่ที่ใจ แล้วใจมันอยู่ไหน? ใจมันส่งออกมันว่าใจมันอยู่ไหน? นี่พูดถึงถ้าไม่ปฏิบัติมันก็ว่ากันไป

ฉะนั้น พอปฏิบัติ นี่เราจะบอกว่าเวลาบอกเขาขอบคุณมา เหมือนที่ว่าคั่นคว่ำ คั่นหาครูบาอาจารย์ หลวงตาบอกนะ ทองยังหาได้ที่ข้อมือของคน ที่คอของคน ทองคำว่าหายากมันยังมีอยู่ทั่วไปตามข้อมือคน แต่อาจารย์นี้หาสักองค์หนึ่งไปหาที่ไหน? มีงจะหาที่ไหน? มันมีแต่จานกระเบื้อง ถือให้ดินนะ จานกระเบื้องนั้นถือให้ดินนะ หลุดมือแตกนะ

จานกระเบื้องนะ เราจะบอกว่าเป็นจาน เป็นครูบาอาจารย์ เป็นจานกระเบื้อง ประคองให้ดินนะ ถ้าหลุดมือแตก หลุดมือตกลงดินนี้แตกทันที จะบอกว่าอาจารย์จะชักนำ

ดั่งกับฟ้า แล้วหลวงปู่มั่นท่านเป็นผู้ที่ประหยัดมัจฉ์สัถ์มาก ฉะนั้น เวลาท่านนั่งผ้าอาบนี้ ผ้าอาบมันขาด แล้วก็ปะชุน ปะชุนใช้ไหม?

หลวงตาท่านเป็นคนพับผ้า เก็บผ้าของหลวงปู่มั่น พอท่านเป็นคนเก็บผ้า พับผ้าของหลวงปู่มั่น ท่านก็อยากให้หลวงปู่มั่น อาจารย์ของเราที่ชื่อเสียงกับประเทศไทย ก็ควรจะใส่ผ้าที่มันสมศักดิ์ศรีหน่อย ด้วยเจตนาที่ดี ด้วยความรัก ด้วยความรักอาจารย์มาก ก็ไปแอบตัดผ้า ตัดผ้า ย้อมผ้าอย่างดีเลย แล้วก็เอาไปให้หลวงปู่มั่นท่านใส่ ให้พินทุ อธิษฐานไง หลวงปู่มั่นท่านไม่ยอม ท่านบอกว่าถ้าจะให้เราเป็นลิง เป็นลิงหมายถึงว่ามันจับจด มันไม่มันคง มันจับจด

“ถ้าจะให้เราเป็นลิงเราจะใส่ ถ้าให้เราเป็นอาจารย์เราไม่ยอมใส่”

หลวงตาท่านก้มลงกราบนะ กราบเสร็จแล้วนะท่านก็ไปเอาผ้าเก่าที่ปะๆ นั้นล่ะ มาคืนให้หลวงปู่มั่น แล้วท่านก็มาพูดนะ นี่เป็นเรื่องส่วนตัวระหว่างหลวงตากับหลวงปู่มั่น แล้วท่านก็เก็บไว้ในใจ แต่พอมาสร้างวัดที่วัดป่าบ้านตาด แล้วเวลาท่านเทศนาว่าการนี้ท่านสอนพวกเรา สอนพวกศิษย์ไง บอกว่าผมคือตัวท่าน

“ผมมีเจตนาที่สะอาดบริสุทธิ์มาก”

เจตนาของหลวงตานี้เคารพหลวงปู่มั่นขนาดไหน? เจตนาของหลวงตาสะอาดบริสุทธิ์เลย เห็นไหม ท่านจะสอนลูกศิษย์ สอนพวกเรา สอนพระที่อยู่กับท่านบอกว่าอย่าอ้างว่าใช้เจตนาดีนะ พวกเรานี่ทุกคนจะอ้างว่าเราเจตนาดี เจตนาดีแต่ประสงค์ร้าย ทางโลกนะ เจตนาดี คำว่าประสงค์ร้ายนี่เรื่อง โลกแล้ว นี่เราพูดเลยเถิดไป

คำว่าเจตนาดี พวกเราเจตนาดีอยู่แล้ว แต่ความรู้สึกนึกคิดเราไม่ถึง ความรู้สึกนึกคิดของเราต่ำต้อย เราเป็นบันไดแล้ว เราก็ยังเอาความรู้สึกเรานี้เทียบท่านไม่ได้ เพราะท่านเป็นคนดีนะ เป็นคนดีตัวอย่าง มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่นอนสี่หาไสยาสน์ ไม่เคยนอนหงายเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่กริยานี่ชีวิตที่เป็นแบบอย่าง หลวงปู่มั่นท่านเป็นชีวิตที่เป็นแบบอย่าง หลวงตาท่านชมมากกว่าหลวงปู่มั่นท่านถือธุดงค์วัตร ผ้าบังสุกุลท่านไม่เคยใช้ผ้าคหบดีจิวรเลย คือผ้าที่ถวายท่านไม่เคยใช้เลย

หลวงตาท่านบอกว่าจำได้อยู่ที่หนึ่ง มีของเจ้าคุณจังหวัดกาฬสินธุ์ที่ทอดด้วยมือ ทอเอง ทอผ้าเองแล้วตัดเป็นผ้าอังสะ ๒ ผืนเท่านั้นที่หลวงปู่มันท่านใช้ให้ หมายถึงว่าเจ้าคุณนั้น เจ้าคุณจังหวัดท่านเป็นเจ้าคุณด้วย แล้วท่านทอผ้า ท่านเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มัน ท่านทอดกับมือ ทอเอง เย็บเอง ย้อมเองแล้วไปถวายหลวงปู่มัน หลวงปู่มันใช้อยู่ ที่หลวงตาท่านเห็นอยู่ ใช้อยู่ ๒ ผืนนี้ ๒ ผืนคือผ้าอังสะผืนเล็กๆ ๒ ผืน นอกนั้นไม่เคยใช้ผ้าใครเลย

นี่ชีวิตที่เป็นแบบอย่าง ฉะนั้น คำว่าชีวิตที่เป็นแบบอย่างท่านเก็บผ้าบังสุกุล คือเก็บจากผ้าห่อศพ ผ้าที่เขาทิ้งแล้วมาซัก มาปะ มาซ่อม มาชุน ท่านใช้ผ้าอย่างนั้น บังสุกุลของหลวงปู่มันท่านใช้เช่นนั้น เพราะท่านใช้เช่นนั้น เวลาท่านสอนลูกศิษย์ ลูกศิษย์ถึงไม่กล้าหือใจ เพราะท่านใช้เช่นนั้น ท่านทำเช่นนั้น ท่านเป็นคตอย่างนั้น คำพูดของท่าน กิริยาคำสั่งสอนของท่านถึงมีหลักมีเกณฑ์ มีหลักมีชัยที่จะไม่มีใครกล้าโต้แย้งท่าน

ฉะนั้น ท่านบอกว่าท่านมีเจตนาดีมาก แต่ก็ผิด ที่นี้คำว่ามีเจตนาดีมากแต่ก็ผิด นี้เราพูดถึงธรรมะนะ แต่ถ้าเป็นทางโลกเขาบอกว่า “เจตนาเป็นตัวต่อกรรม” ถ้าเป็นทางโลก โลกเขาารู้ได้ โลกเขาารู้ได้ ความรู้สึกนึกคิด จิตวิทยาเขาก็รู้ได้ เห็นไหม ทางจิตวิทยาในทางรักษาทางจิตเขาเข้าใจได้ เรื่องประสาท เรื่องต่างๆ เขาเข้าใจได้เพราะว่าอะไร? เพราะมันเป็นพลังงานที่สามารถมีเครื่องจับวัดได้ แต่ธรรมะมันลึกซึ้งกว่านั้น ธรรมะมันลึกซึ้งกว่านั้น

นี่คำว่าไม่มีเจตนาละ คำว่าไม่มีเจตนา นางสามาวดีไซ้ไหมที่โดนเผาตาย นั้นนะ ไปอาบน้ำนะ ไปอาบน้ำแล้วหนาวมาก พอหนาวขึ้นมาขึ้นจากน้ำก็จุดไฟผิง พอจุดไฟนี้มันเป็นกองฟาง นี่ไม่มีเจตนาละ เดียวนี้ใช้คำว่าเจตนา ไม่มีเจตนา ก็ไม่รู้ ขึ้นจากน้ำก็จุดไฟผิง พอจุดไฟผิงเอาความอบอุ่นใจ พอเอาความอบอุ่น พอเผาไปเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้านั่งอยู่ เข้าสมาบัติอยู่นี่ตกใจ พอตกใจ พระปัจเจกพุทธเจ้าเป็นอาจารย์ของพระราชาใน ก็กลัวจะมีความผิด ก็เที่ยวให้คนรับใช้ไปเก็บฟืนๆ มาวางสุ่มๆ จะเผาทำลายหลักฐานในอันนี้เจตนา ไปเก็บฟืนมาเผา

นี่ไงเข้าฌานสมาบัติ เวลาเข้านิโรธสมาบัติ ที่ว่าเรื่องนี้จะไม่ระคายผิวเลย เป็นไปไม่ได้ ถ้าเวลาเข้านิโรธสมาบัติ ฉะนั้น พอเอาฟืนมาเผา พยายามเผา เผาอย่างไรก็ไม่สะเทือน สุดท้ายพอเข้าใจก็หลุด นี่จบออกไป นี่พูดถึงกรรมอันนี้ไง เวลานั้นเป็นพระ

โสคาบัน เห็นไหม ที่โดนเผาทั้งเป็น แล้วเขาบอกว่าทำไมพระโสคาบัน แล้วเขาบอกว่า พระโสคาบัน พระอริยเจ้ามีบุญกุศลมาก มีคุณงามความดีมาก ทำไมพระโสคาบันโดนไฟเผาตาย เขาจุดไฟเผาตาย

นี่คำว่าเจตนาต่อกรรม หรือกรรมต่อเจตนา คำว่าเจตนา พอเจตนา เราตั้งว่าเจตนา เรื่องกรรมมันอีกเรื่องหนึ่ง เรื่องเจตนามันอีกเรื่องหนึ่ง เจตนามันก็คือตัวตั้งใจ เห็นไหม มโนสัญเจตนาหาร คำว่าเจตนา ที่นี้คำว่าเจตนาถ้าไม่มีเจตนาละ นี่มีกรรมหรือไม่มีกรรม อย่างเช่นคุณลืออย่างที่ว่าแก๊สพิษ แก๊สพิษนี่นะเวลาเราไม่เห็นด้วยสายตานะ เราไม่เห็นด้วยสายตา เราไม่มีเจตนาใช่ไหม? ถ้าเราเข้าไปสถานที่ที่นั่นเราตายไหม? ไม่มีเจตนาละ ตาย

เหล็กนะ เหล็กนี้เวลาเราเผาเหล็กไฟแดงๆ ก็เอาคีมคีบนะ แล้วเขามาตี แต่เด็กมันไม่รู้มันจับทั้งมือเลย คำว่าเจตนามันต้องมีปัญญาด้วยใจ ถ้ามีปัญญานะ เหล็กแดงๆ เขาไม่เอามือจับ เขาเอาคีมจับ พอจับมาเขาคือเป็นมิดใช้ประโยชน์ได้ ถ้าไม่มีเจตนา ถ้าไม่มีปัญญา เวลาจับ เวลากรรมมันแรง มันแรงเหมือนกันนะเพราะเราไม่รู้ แต่ถ้ารู้แล้วมันก็ไม่ทำ

นี่พูดถึงเจตนาละ ย้อนกลับมา ย้อนกลับมาสัมผัสเลย เวลาเราภาวนาไป คนภาวนาไปนี่ ภาวนานะตั้งใจอย่างไรก็ได้ เวลาเราปล่อยเป็นปกติมันลงเป็นสมาธิ มันเกิดปัญญา มีเจตนาไหม? ไม่มีเจตนาแล้วมันลงได้อย่างไรละ?

นี่ก็เหมือนกัน เราใช้คำว่าสัมผัสเลย สัมผัสคือมันฟลุค ที่นี้พอคำว่าสัมผัส มันไม่มีเจตนามันเป็นมรรคญาณไม่ได้ มรรคญาณมันจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีสติ เห็นไหม สัมมาสติ สัมมาสมาธิ คำริชชอบ งานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ ปัญญาชอบ นี่ถ้าเกิดว่าปัญญาไม่ชอบมันก็เป็นมิจฉาทิฎฐิ ที่นี้ถ้าเป็นปัญญาชอบละ?

นี่เจตนาที่เจตนาอันนั้นแหละ ที่นี้มันจะยืนยันกันอย่างไรละว่าตัวเจตนาเป็นตัวกรรม ถ้าเราตั้งเจตนาอย่างนี้เป็นตัวกรรม กรรมคือการกระทำ เจตนามันเป็นเจตนา เวลากรรมกระทำลงไปแล้วมันถึงมีผล ถ้าเราตั้งเจตนาแต่ไม่ทำ นี่เราอยากพ้นจากทุกข์ทั้งนั้นเลย ทุกคนอยากเป็นพระอรหันต์หมดเลย ถ้าไม่ได้ทำก็เท่านั้นแหละไม่ได้ แต่ถ้าเรามีเจตนาใช่ไหม? เราก็ตั้งใจทำของเราด้วย แล้วทำแล้วถูกคิดมันต้องพิสูจน์กันแล้ว พิสูจน์กัน

เพราะอะไร? เพราะเวลาทำไปแล้วถ้าเป็นมิจฉาทิฏฐิก็เรื่องหนึ่ง ถ้าเป็นสัมมาทิฏฐินะมันจะเข้ามาแล้ว

ถ้าสัมมาทิฏฐิ คำว่าเข้ามาจะ เข้ามานี้มันจะละเอียดขึ้น มันจะดีขึ้น มันจะพิสูจน์ได้ด้วยความเห็น ความรู้สึกของเรา มันจะเป็นปัจจัยตั้ง พอเป็นปัจจัยตั้ง เห็นไหม นี่เราจับต้อง เราจับต้อง เราบริหารจัดการ นี่ใจอริยสัจมันเกิดตรงนี้ นี่อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรคมันเกิดตรงนี้ แต่นี่มันไม่มีต้นสายปลายเหตุ พอไม่มีต้นสายปลายเหตุ ว่างๆ ว่างๆ ไม่มีต้นสายปลายเหตุมันจะเป็นมรรคได้อย่างไร? มันจะเป็นอริยสัจได้อย่างไร?

แล้วพอมันเป็นอริยสัจ เห็นไหม คุณิ พอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา พอเทศน์ธัมมจักขุ นี้ถ้าไม่มีกัจจัญญ สัจจัญญ วงรอบ ๓ อย่างเราไม่ปฏิญาณตนว่าเป็นพระอรหันต์ เราไม่ปฏิญาณตน นี่พระพุทธเจ้าพุดนะ แต่เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะฟังมันก็มีกัจจัญญ นี่เพราะพระอัญญาโกณฑัญญะเป็นปัญจวัคคีย์เป็นพราหมณ์ พราหมณ์ทั้ง ๕ ที่อุปัฏฐากพระพุทธเจ้าอยู่

ที่นี้พออุปัฏฐากพระพุทธเจ้าอยู่ ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะตรัสรู้ เห็นไหม นี่มันไม่มีมรรค มันไม่มีมรรค จะมีเจตนาดีขนาดไหนพระพุทธเจ้าอยากจะพ้นทุกข์ นี่เจตนาดีทุกอย่าง แต่มันยังไม่มีอริยสัจ ไม่มีสัจจะความจริง พอไม่มีสัจจะความจริงมันก็ว่างเปล่า แต่พอพระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาปั๊บ พอพระพุทธเจ้าตรัสรู้เสวยวิมุตติสุข แล้วเวลาสอนสอนปัญจวัคคีย์

นี่เราจะบอกว่าอริยสัจกับอริยสัจมันพิสูจน์กันไง อริยสัจของพระพุทธเจ้า เห็นไหม พระพุทธเจ้ารู้จริงแล้ว ที่นี้พอรู้จริง เวลาเทศนาว่าการมา เวลาอธิบายมาด้วยทางวิชาการ ผู้รับใจ อัญญาโกณฑัญญะเป็นผู้รับ พระอัญญาโกณฑัญญะก่อนหน้านั้น ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะตรัสรู้ขึ้นมา นี่เวลาจะมาสอนปัญจวัคคีย์นะ ปัญจวัคคีย์เห็นว่างค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปฉันอาหารของนางสุชาดา พอฉันอาหารของนางสุชาดาก็หมดเลย

เพราะโดยความรู้สึกนึกคิดของปุถุชน ของโลกนี้ ต้องมีความเข้มแข็ง มีความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว แล้วพอลำว่าเด็ดเดี่ยว นี่นักเลง พวกเราใจนักเลง แล้วพอเราจะไปทำ

สิ่งใดกันมีคนถอดใจอย่างนี้ พวกเราก็หมดแล้ว นี่ว่าคนนี่หมดแล้ว นี่พูดถึงทางโลกเขามองกันอย่างนั้น แต่เวลาพระพุทธเจ้า เห็นใหม่ นี่พิสูจน์มาด้วยตัวเอง พอพิสูจน์มันจนตรอกแล้ว พอจนตรอกต้องฟื้นฟูร่างกาย นี่คือการของพระพุทธเจ้าแน่ ต้องฟื้นฟูร่างกาย พอฟื้นฟูร่างกายแล้วจะมาปฏิบัติต่อ

นี่พอฟื้นฟูร่างกาย มันเป็นเวรกรรมมาที่พร้อมกัน นางสุชาดาก็จะมาถวายอาหารพอดี ก็ฉันอาหารของนางสุชาดา นี่คือมุมมอง นี่คือทัศนคติของพระพุทธเจ้า แต่ทัศนคติของปัญจวัคคีย์อีกเรื่องหนึ่ง ทัศนคติของปัญจวัคคีย์ก็บอกนี่เป็นผู้หันกลับไปเสวยอาหาร หันกลับไปมั่งมากในกาม ก็เลยทิ้ง นี่พูดถึงมุมมองนะ ฉะนั้น พอทิ้งไปแล้ว พระพุทธเจ้าตรัสธรรมขึ้นมาจะไปสอนปัญจวัคคีย์ เขานัดกันไว้

คำวานัดกันเราจะยกให้เห็นว่ามุมมอง สังขะ อริยสังข มีหรือไม่มี ถ้ามี เห็นใหม่ เมื่อก่อนที่ไม่มีมันปราศจาก มันว่างเปล่าหมด มันจับต้องอะไรกันไม่ได้ พระพุทธเจ้าก็ยังไม่มีอริยสังข ก็ยังพยายามค้นคว้าอยู่ ปัญจวัคคีย์ก็ไม่มีด้วยกัน ผู้ไม่มีด้วยกัน อุบัติฐากกันอยู่ คุณแลกกันอยู่ ทีนี้พออีกฝ่ายหนึ่งทิ้งมา พอฝ่ายหนึ่งทิ้งมาพระพุทธเจ้ากลับมาฉันอาหาร พระพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมา จนพระพุทธเจ้าตรัสธรรมขึ้นมา

นี่มุมมองของปัญจวัคคีย์ยังเหมือนเดิมอยู่ไง เหมือนเดิมว่าไปฉันอาหารแล้วจะปฏิเสธไม่ยอมรับ พอไม่ยอมรับพระพุทธเจ้ามาบอกว่าเราไม่เคย เพราะอยู่ด้วยกัน ๕ ปี จะรู้ณะว่าไม่เคยพูดโกลาเล ไม่เคยพูดกลับกลอก พูดคำไหนคำนั้น เห็นใหม่ เมื่อก่อนไม่รู้ก็บอกว่าไม่รู้ เดี่ยวนี้รู้แล้วนะ รู้แล้วจะมาสอนให้เงี้ยหลงฟัง คือให้ปัญจวัคคีย์เปิดหัวใจ พอปัญจวัคคีย์เปิดหัวใจพระพุทธเจ้าเทศน์ธรรมจกๆ แล้ว

พระพุทธเจ้าเทศน์ธรรมจกๆ เห็นใหม่ “ทเวเม ภิกขเว ทางไม่ควรเสพสองส่วน”

ส่วนหนึ่งคือกามสุขัลลิกานุโยค คือความเสวยสุข อีกส่วนหนึ่งคือทำตนให้ลำบากเปล่า มัชฌิมาปฏิปทา ทางสายกลาง ทางสายกลางคืออะไร? ทางสายกลางคือความคำริชชอบ งานชอบ เพียรชอบ เราชอบสิ่งใด

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับไปเป็นธรรมดา”

นี่ไงสิ่งที่คับไป ปัญจวัคคีย์เพราะเขามีความพร้อมของเขาอยู่แล้ว นี่เราถึงบอกว่า อริยสังฆมันเกิดตรงนี้ พออริยสังฆเกิดตรงนี้ พอเป็นความจริงขึ้นมาที่มีดวงตาเห็นธรรม พระพุทธเจ้าว่าอัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ ดีใจขึ้นมาเลย นี่อริยสังฆมันเกิดตรงนี้ เพราะ มันมีเหตุมีผลของมัน นี่ถึงบอกว่าถ้ามีเจตนา มันต้องมีการกระทำตรงนี้ด้วย ถ้ามันมีกรรม มีอริยสังฆ มันก็เป็นความจริงขึ้นมา ฉะนั้น ถ้ามีความจริงขึ้นมา มันเป็นความจริง

ทีนี้เรามาพูดกันมันก็เหมือนเราบอกนะ นี่เราสร้างบ้านกัน เราสร้างชุมชนกัน เราต้องเอาไฟฟ้าเข้ามาในชุมชนของเรา เพื่อจะใช้ไฟฟ้าของเรา นี่เราก็ต่อให้ ต่อไฟเข้ามา แต่เราไม่ส่งกระแสไฟเข้ามาละ? เราจะบอกว่าสายไฟคือสื่อที่จะเอาไฟเข้ามาในหมู่บ้านของเราใช้ไหม? เข้ามาในชุมชนของเราใช้ไหม? เจตนาเหมือนกัน เจตนามันก็ตัวสื่อเท่านั้นแหละ แล้วตั้งเจตนาไว้ แต่มันมีการกระทำให้มันสมสิ่งนั้นไหมละ? ถ้าสมขึ้นมา มันก็นี้ไง มันก็มีสังขจะความจริงขึ้นมา

นี่ว่าตัวเจตนาเป็นตัวกรรม ตัวเจตนาเป็นตัวเจตนา เป็นตัวสื่อ ตัวเจตนา แต่มีการกระทำดีหรือชั่ว เจตนาทำดี เจตนาทำชั่ว เจตนาไม่ทำ เจตนาๆ แต่ไม่ทำ นี่ตัวเจตนา เพราะคำถามมันเป็นอย่างนี้หนึ่ง สองเราฟังพระพุทธมาก เจตนาเป็นที่ตั้ง เจตนาเป็นที่ตั้ง อะไรก็ว่าเจตนาๆ กันไป ในตำรามันมีอย่างนั้นนะ มีอย่างนั้นจริงๆ แล้วในตำราก็บอกจริงๆ ว่าตัวเจตนาเป็นตัวกรรม

ใช่ ตัวเจตนาเป็นตัวกรรม แต่ตัวเจตนาขึ้นมันก็ต้องมีประกอบ ประกอบด้วยดีหรือชั่ว ทำจริงหรือว่าทำไม่จริง ถ้าทำไม่จริง ทำไม่จริงตัวเจตนา ก็คือตัวเจตนา เจตนาที่เป็นกลางๆ แต่ถ้าเจตนาดีแล้วทำดีเป็นความจริงขึ้นมา ทีนี้ความจริงอย่างนี้ ความจริงที่เวลาเราพูดถึงธรรม พอถึงธรรมมันจะมีการปฏิบัติของมัน มันจะความลึกซึ้งของมัน ศีลสมาธิ ปัญญาขึ้นมา มรรค ๘ ผล ๘ มันยังอีกหลายชั้นนะ

ถ้ามรรค ๘ ผล ๘ เห็นไหม โสคาปัตติมรรคเป็นอย่างไร? สกิทาคามรรคเป็นอย่างไร? อนาคามรรคเป็นอย่างไร? อรหัตมรรค เวลาเขาพูดบอกว่าเรานี้พูดกววน วนไป กววนมา มันจะไปวนตรงไหน? มันมรรค ๘ มรรคหยาบ มรรคละเอียด ถ้ามรรคหยาบฆ่า มรรคละเอียด นี่เวลาบอกมรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด คนก็ตื่นเต้นกันใหญ่ อ้าว มรรคไปฆ่ามรรค ที่ไหนมี? แล้วมรรคหยาบเป็นอย่างไร?

มรรคหยาบก็โศคาปัตติมรรคไฉ ละเอียดขึ้นไปก็สภิกาคามรรคไฉ ละเอียดเข้าไปอีกก็อนาคามรรคไฉ ละเอียดสุดเลยก็อรหัตมรรคไฉ แล้วมรรคเป็นอย่างไรละ? แล้วถ้าคนไม่เห็น คนไม่เห็นมันก็ไม่รู้ว่ามรรคเป็นอย่างไร? แล้วพออธิบายขึ้นไปก็บอกนี่โง่กววน ไอ้คนไม่เป็นนะ มันฟังไม่เป็นอย่างไรก็ไม่เป็น ถ้าคนเป็นนะเขาหาฟังอย่างนี้ เขาต้องการตรงนี้ ถ้าตรงนี้เป็นความจริงขึ้นมา มรรคหยาบข้ามมรรคละเอียด

นี่คำว่ามรรคหยาบข้ามมรรคละเอียดนะ ถ้ามรรคมันไม่ข้ามกัน มรรคหยาบไม่ข้ามมรรคละเอียด ครูบาอาจารย์ของเราจะไม่คิดหрок บางองค์คิดที่โศคาบัน บางคนไม่เข้าเลยนะ บางองค์ไปติดที่สภิกาคามี บางองค์ไปติดที่อนาคามี นี่ทำไมถึงติดละ? ก็มรรคมันหยาบไฉ มรรคที่เราได้ มรรคที่เราถืออยู่นี้มันหยาบ ทีนี้มันจะละเอียดเข้าไป เราไม่รู้ เราทำไม่ได้ พอเราไม่รู้ เราทำไม่ได้มันก็ติด แล้วพอติดมันก็เอาสิ่งที่ตัวเองคิดเป็นมรรคผล

เพราะตัวเองคิดใช่ไหม? พอติดมันทำได้แค่นี้ มันก็ว่าสิ่งนี้สุดยอดของมัน แต่ถ้าละเอียดเข้าไปนี่ถึงตายห่าเลย เขาต้องมีอุบาย อุบายบอกให้เขาเข้าใจได้ว่าสิ่งที่เอ็งคร่อมอยู่ ที่เอ็งถืออยู่ว่าไฉนั้นมันยังย่อยสลายได้ มันยังลึกลงไปกว่านี้ได้ ถ้ามันลึกลงไปกว่านี้นะ ถ้ารู้จริงขึ้นมาะ มันก็จะผ่านสิ่งที่คิดนี้เข้าไป ถ้าผ่านสิ่งที่คิดนี้เข้าไปมันก็จะ เป็นความจริงขึ้นไป

ฉะนั้น สิ่งที่เขาถาม เขาบอกว่า

ถาม : เขามีสติปัญญาน้อย รู้ไม่เท่าทัน ให้หลวงพ่ช่วยเมตตาด้วย

หลวงพ่ : ฉะนั้น สิ่งที่ว่ามันพูดได้หลายแง่ หลายมุม ถ้าพูดแบบปริยัติก็ไปอย่างหนึ่ง ถ้าพูดปริยัตินี้ถูกต้องหมด เจตนาเป็นตัวกรรม ไฉ่ ถ้าปริยัตินะ เพราะเราบอกว่าสิ่งที่โลกรู้ได้ โลกรู้ได้มันต้องเป็นวัตถุที่จับต้องได้ แต่ถ้าธรรมนี้ธรรมมันเหนือโลก พอธรรมเหนือโลก ถ้าพูดถึงเป็นทางโลก เป็นมาชา นี่บอกว่าธรรมเหนือโลก ธรรมเหนือโลกจะ ได้ไม่ต้องพูดเรื่องโลกใช่ไหม? ธรรมเหนือโลกจะได้เบี่ยงเบนออกไปใช่ไหม? ก็อหนิ ปัญหาไฉ่ ปัดสวะทิ้งเลย ธรรมเหนือโลก นั้นเรื่องของโลก

นี่ไม่ใช่ นี่พูดถึงความจริงว่า ธรรมเหนือโลกมันเหนือจากการคาดเดา เหนือจากการคาดหมาย แต่ถ้าเป็นทางโลก เห็นไหม นี่ทางกฏหมาย เวลาศาลตัดสินเขาต้องยกให้

เห็นชัดเจนว่ามีเจตนาหรือไม่มีเจตนา แล้วถ้ามีเจตนาหรือไม่มีเจตนา เขาต้องมี ส่วนประกอบให้เห็นว่าเขามีเจตนาจริงหรือไม่เจตนาจริง นี่โลกเห็นได้อย่างนี้ไง เขามี หลักฐาน มีส่วนประกอบว่ามีเจตนาจริงหรือไม่มีเจตนาจริง แล้วก็ว่ามีความผิดหรือไม่มี ความผิด แล้วพอมีความผิดนี้เป็นเรื่องโลก

เพราะว่ากฎหมายของเราชาวพุทธนี่นะมาจากพระไตรปิฎกเยอะมาก อย่างเช่น สัตว์ต่างๆ เพราะกรรมวินัย วินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้มี ฉะนั้น พอมา อย่างนั้นบ้าง สิ่งทีวินัยมันก็มีอยู่แล้ว ถ้าวินัยโดยกฎหมายต้องตัดสินเด็ดขาด ต้องเป็น แบบนั้น ทีนี้โดยธรรมละ? ธรรมนี้เป็นรัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์คือ เรื่องกฎหมาย เรื่องการปกครองคือรัฐศาสตร์ รัฐศาสตร์นี้ดูแลความร่วมมือเป็นสุขใน สังคม สังคมนั้น สังคมนั้น ปฏิบัตินั้นจะได้ลึกซึ้งขนาดไหน

ในการปฏิบัติ เห็นไหม นี่ในทางกฎหมายเวลาไปตัดสินในพื้นที่ต่างๆ กฎหมาย ใช้ไม่ได้ กฎหมายมันขัดแย้งกับวัฒนธรรม กฎหมายมันขัดแย้งกับประเพณี คุณิฎหมาย กรมเจ้าท่า แล้วไปใช้อะไรกับที่มันไม่มีแหล่งน้ำ มันไม่มี มันไม่มีแหล่งน้ำ กฎหมายกรม เจ้าท่าใช้อะไร? ทีนี้พูดถึงรัฐศาสตร์ละ? การปกครองเขาควบคุมหมด ธรรม ธรรมและ วินัย วินัยคือกฎหมาย แต่เวลาเป็นธรรมนะ เวลาเป็นธรรมควบคุมใช้ทุกอย่าง

หลวงตาบอกว่า “ธรรมนี้แทรกเข้าไปทุกเม็ดหิน เม็ดทราย ทุกเม็ดหิน เม็ดทราย ทุกอนุภาค ธรรมเข้าไปหมดเลย ธรรมะนี่” เพราะเวลาปฏิบัติไปนะ พอเวลาผ่านไป หลวงตาท่านบอกว่า เวลาทะเลสมันขาด เหมือนกับพญามังกรมันบินไปบนอากาศ มันเว้ง ว่างไปหมด มันครอบคลุมหมด จิตนี้คลุมสามโลกธาตุ

สามโลกธาตุ กามภพ รูปภพ อรูปภพ จักรวาลนี้เรายังพิสูจน์ไม่ได้เลยว่ามันมีกี่ จักรวาล มีกี่กาแล็กซี มีดวงอาทิตย์กี่ดวง เรายังค้นคว้ากันไม่ได้เลย แต่เวลาพอมัน พิจารณาจนมันขาด ขาด เห็นไหม กามภพ รูปภพ อรูปภพ จิตนี้ครอบคลุมหมด ครอบคลุมหมดเพราะอะไร? นี่ครอบคลุมหมดเพราะจิตนี้ มนุษย์ทุกคน แม้แต่องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยเกิดในนรกอเวจี พระอานนท์ก็เคยมีกรรม เคยตกนรก อเวจี เคยเกิดเคยตาย

นี่ในกามภพตั้งแต่สวรรค์ลงมา เห็นใหม่ รูปภพ อรูปภพ นี่แล้วจิตมันเคยเกิดในสามโลกธาตุ เกิดในกามภพ รูปภพ เวลามันขาดมันควบคุมหมด ในกามภพมันก็ควบคุมรูปภพ อรูปภพ จิตนี้ครอบคลุมสามโลกธาตุ มันไปได้หมด ฉะนั้น เวลาเป็นกรรมหลวงตาถึงให้พูดคำว่า หลวงตาท่านพูดคำไหนนะเราฟังแล้วซึ่งมาก นี่เวลาจิตนี้ขาด ธรรมนี้แทรกเข้าไปอยู่ในทุกเม็ดหิน เม็ดทราย ทุกอนุอากาศ ทุกอย่าง ธรรมนี้แทรกหมดเลย แต่กฎหมายไปไม่ได้ กฎหมายเขียนมันไปไม่ได้ไง

นี่พูดถึงตัวเจตนา ทีนี้คำว่าเจตนา เพราะเราสงสัยในคำถามนี้ ว่าคำถามนี้ถามมาเพื่อว่าไม่รู้จริง หรือถามมาให้พระสงฆ์พูดไป คำถามนี้คือว่าลองดูว่ามีกินจริงหรือเปล่า? รู้จริงหรือเปล่านั้น? เจตนาเป็นตัวกรรม นี่ถ้าพูดเป็นทางโลกก็เป็นอย่างนี้ แต่ถ้าเป็นทางธรรมละ? ทางธรรมนะ ทางธรรมที่เป็นธรรม ถ้าทางธรรม หลวงตาท่านใช้คำนี้ นะ ท่านบอก

“ออกมาโครงการช่วยชาติท่านเทศน์ไปหมดเลย ขาดอยู่อย่างเดียว ขาดแต่ปัญหาที่ถาม”

ถ้าปัญหาที่ถามนะ คนถามมันจะบอกวุฒิภาวะของคนถาม อย่างเช่นพวกโยมถามเดินจงกรมอย่างไร? นั่งสมาธิอย่างไร? ภาวนาอย่างไรให้เป็นสมาธิ เท่านั้นแหละ เพราะแค่นี้ไง คำถามของปุถุชนนะถามแค่นี้แหละ แต่ถ้าคำถามของผู้ที่ได้โสดาบันนะ เขาก็จะถามถึงว่าจะทะลุอย่างไรขึ้นไปสภิกาคา คำถามของสภิกาคาก็จะทะลุขึ้นไปเป็นอนาคา คำถามของอนาคา จะทำอย่างไรให้เป็นพระอรหันต์

ฉะนั้น คำถามนี้ถ้าปากก็รู้แล้วว่าคนถามมีวุฒิภาวะแค่ไหน? ถ้าคนรู้จริงนะ ถ้าคนไม่รู้จริง คำถามทุกคำมันก็เป็นคำถามเหมือนกัน ก็คำสมมุติเหมือนกัน คือคำพูด ถ้าคนที่ไม่มีวุฒิภาวะเขาไม่รู้ว่าคำถามมันลึกซึ้ง หยาบ ละเอียดแค่ไหน? แต่ถ้าเป็นผู้ที่ภาวนาเป็นนะ นี่ถ้าปุถุชน ปุถุชนถามอย่างนี้แหละ เดินจงกรมก็ไม่ได้ ทำสมาธิก็ไม่ได้ ทำอะไรทุกอย่างไม่ได้เลย ทั้งๆ ที่อยากได้ ทั้งๆ ที่อยากได้ ทั้งๆ ที่อยากเป็น แต่ทำไมทำไมไม่เป็น

ทำไมไม่เป็น เห็นใหม่ พอทำไมไม่เป็น ย้อนไปเมื่อวาน เมื่อวานที่ว่าขาดบารมีใช่ไหม? ขาดสิ่งต่างๆ ใช่ไหม? บารมีส่วนบารมีนะ มันอยู่ที่ความจริง เพราะบารมีมันก็อยู่ใน

ปัจจุบันนี้ บารมีอยู่ที่การกระทำ การกระทำนี้คือการสร้างสมบารมี บารมีมันจะลอยมาจากฟ้าหรือ? อย่างเช่นเรา เรานี้คนไม่มีบารมีเลย แล้วพอเราไม่มีบารมีเราก็นั่งคอตก เราไม่มีบารมีเลย เราทำอะไรไม่ได้ แต่ถ้าบอกว่าเราไม่มีบารมีเลยนะ แต่เราขยัน เราขวนขวาย เราพยายามทำของเรา ทำข้อวัตร

นี่เรากวาดคนนะ เราดูแลรักษา เราทำความสะอาด ร้านนี้ทำความสะอาด เวลาโยมมาพัก เห็นไหม ก็ได้มาพักที่ความสะอาดที่เราได้ทำไว้ นี่เราก็ได้บารมีแล้ว เราก็จะได้ส่วนประโยชน์แล้ว เราทำนะ นี่เวลาเทวดามาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า พระอินทร์มีไหม? องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามว่า นี่ขนาดเทวดาถามนะว่าพระอินทร์มีไหม? องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า

“เธออย่าถามว่าพระอินทร์มีหรือไม่มี เราจะบอกวิธีการเป็นพระอินทร์ให้”

วิธีการเป็นพระอินทร์นะ ไม่ใช่ว่าพระอินทร์มีหรือไม่มีนะ ท่านพูดถึงวิธีการเป็นพระอินทร์เลย นี่ทำแหล่งน้ำ ทำทางสาธารณะ เห็นไหม ทำศาลาโรงธรรม เพราะศาลาโรงธรรมเป็นที่ใช้ประโยชน์ของประชาชน ที่สาธารณะ ถนนหนทาง แหล่งน้ำ ต่างๆ นี่ทำดีจะไปเป็นพระอินทร์ ท่านจะไม่บอกว่าพระอินทร์มีหรือไม่มี วิธีการเป็นพระอินทร์ทำอย่างไร? แล้วพวกเราจะทำไหมล่ะ? แล้วถ้าทำอย่างนี้เขาเกิดเป็นเทวดากัน แต่ผู้ที่ทำอย่างนี้ไปเกิดเป็นเทวดาเหมือนกัน แต่เป็นเทวดาผู้ปกครองคือเป็นพระอินทร์ พระอินทร์คือปกครองเทวดา

เราทำประโยชน์ตรงนั้น ถ้าทำประโยชน์ตรงนั้นนี่คืออะไร? นี่คือการสร้างบารมี ถ้าเราบอกว่าบารมีมีไหม? อย่างเช่นบอกว่าถ้าเราไม่มีบารมีเราก็นั่งคอตก เอ๊ะ เขาปฏิบัติกัน เราไม่มีบารมี เราไม่มีบารมี แต่ถ้าเราไม่มีบารมีแต่เราขวนขวาย เราทำสาธารณะประโยชน์ นี่เราทำประโยชน์ให้ ล้างถ้วย ล้างจานเป็นบารมีไหม? นี่จะหาผลประโยชน์ใส่ตัวแล้ว (หัวเราะ)

ใครช่วยล้างถ้วย ล้างจาน ใครช่วยเก็บกวาดคนนั้นมีบารมี ถ้ามันเป็นนิสัยนะ เพราะคนที่เขามานี่เขาใช้สิ่งที่เราทำให้เขา เราทำความสะอาดสิ่งใด แล้วคนที่เขามาเขาใช้อะไร? เขาใช้สิ่งที่เราทำ แต่ถ้าเป็นทางโลกบอกเสียเปรียบ เราเป็นคนใช้ เราต้องเก็บให้

เขา กวาดให้เขา เขามาเขาก็ใช้ของเขาแล้วเขาก็กลับ ไอ้คนใช้นั้นน่าจะจะต้องไปใช้หนี้เขาแล้วนะ เพราะเวลาออกไปไม่ได้จ่ายค่าพักอาศัย

ถ้าไม่จ่ายค่าพักอาศัยมันต้องใช้เขา เพราะไปใช้ของเขาแล้ว พอใช้ของเขาแล้วมันเป็นบุญกรรมกันไปไง จะรู้หรือไม่รู้รู้กลับมาที่เจตนาดีใจ จะรู้หรือไม่รู้ แต่ถ้ารู้ เห็นไหมเราทำแล้วนะสาธุ เขาทำดี เราก็ทำดีตอบแทนกัน เราทำดีเพื่อความคิด นี้เจตนาที่ดี ถ้าเราไม่รู้ โอ้โฮ ใครมานี่ชมนะ ใครมาที่นี่เขาจะชม เพราะเราอยู่กับหลวงตามา หลวงตาสอนพวกเรามา วัด เขาคุณวัดที่เป็นระเบียบเรียบร้อยมีอยู่ ๒ ประเด็นที่เขาไปวัด

๑. ห้องส้วม

๒. สามเณรน้อย

คือคนที่ด้อยที่สุดในสังคมนั้น ถ้าคนที่ด้อยที่สุดในสังคมนั้นยังมีความเป็นอยู่ที่ดี แสดงว่าหัวหน้าใช้ได้ ถ้าหัวหน้าไม่ดีนะ คนที่ด้อยที่สุดในสังคมนั้นจะอึดอัดขาดแคลน ส้วม แห่่งน้ำ ห้องน้ำถ้าไม่สะอาด แสดงว่าหัวหน้านั้นใช้ไม่ได้ หลวงตามาหาเราที่ไรนะเปิดส้วมทุกที ตอนอยู่โพธารามนะเช็คหมด พอมหาหาเรานะ ห้องเรานี้ให้สั่งเปิดเลย หลวงตามานี้เปิด ตรวจ ห้องน้ำ ดู

นี่เขาคุณเป็นธรรม ไม่เป็นธรรม ถ้าไปวัดเขาคุณตรงนี้ คุณคนที่ด้อยที่สุดว่าเขาที่อยู่ มีกินไหม? ถ้าคนที่ด้อยที่สุดในที่นั้นขาดแคลน แสดงว่าหัวหน้าไม่เป็นธรรม ถ้าหัวหน้าเป็นธรรมต้องเสมอภาค ฉะนั้น เวลาเราเข้าไปวัดใช้ไหม? นี่ได้รับคำชมมาก ใครมานะ จอครดต้องเข้าห้องน้ำก่อน พอเข้าห้องน้ำเสร็จขึ้นมา หลวงพ่อ ห้องน้ำสะอาด สะอาด ใครมาก็ว่า หลวงพ่อ ห้องน้ำสะอาด สะอาด

พระคุณทุกวัน พระคุณทุกวัน ห้องน้ำคุณทุกวัน นี่คือข้อวัตร นี่คือสร้างบารมี แล้วเวลาคนมาใช้ห้องน้ำ นี่ใช้ห้องน้ำของใคร? แล้วได้บารมีหรือยัง? แล้วก็บอกว่าไม่มีบารมี ไม่มีบารมี ใครก็บอกว่าไม่มีบารมี ก็มึงไม่ทำ มึงทำก็มีบารมี ถ้ามึงบ่นว่าไม่มี คนนี้ก็ไม่มีบารมี คนนี้ก็ไม่มี ก็ไม่ทำอะไรเลย แล้วบารมีอยู่ไหนล่ะ? บารมีอยู่ที่การกระทำของเรา ฉะนั้น เราทำนี่แหละ ฉะนั้น ใครอย่างน้อยใจว่าคนนั้นก็ไม่มีบารมี คนนี้ก็ไม่มี บารมีเขา

ไม่ได้บรรจุกะป๋อมาให้เว้ย ซื่อบารมีบรรจุกะป๋อส่งมาให้เลย แล้วกลืนเข้าไปเลย กูมีบารมี กูกินบารมีกะป๋อเข้าไป

ไม่มีหอรอก เขาต้องสร้างเอา ทำเอา ถ้าสร้างเอา ทำเอานะเราจะทำได้ ฉะนั้น สิ่งที่ว่าเราไม่มี เพราะว่าคำถามแล้วมันแปลกๆ ไร แต่เราก็อยากตอบ เราอยากตอบ เราอยากจะทำกรรมะให้ฟัง ฉะนั้น ไอ้สิ่งที่คำถามนี่มันเป็นเรื่องโลกๆ มันเข้าใจได้ทั้งนั้นแหละ เขาบอก

ถาม : เจตนาเป็นตัวกรรมหรือเปล่า? มีความรู้หรือให้อธิบาย

หลวงพ่ : เจตนาคือส่วนเจตนา เจตนาทำดี เราพูดมาหลายแง่ หลายมุมไร ถ้าเจตนาที่ดี อย่างทางโลกเขาว่าเจตนาดีประสงค์ร้าย แต่เวลาหลวงตานะท่านบอกว่า เวลาท่านไปที่ไหนท่านไม่เคยไปหวังผลสิ่งใดเลย ท่านไม่เคยหวังผลสิ่งใดเลย ท่านไปช่วยดูแล นี่เจตนาของท่านไปดูแล ผิดก็จะบอก ท่านไปดูแลลูกศิษย์ ญาติต่างๆ คุณเพื่อให้

เหมือนกับเรานี้ ถึงเวลาแล้ววัคซีนฉีดแล้วมันหมดอายุหรือยัง? จะต้องฉีดวัคซีนเข็มที่ ๒ หรือยัง? ท่านก็คอยไปเช็ค ไปดูพวกเรานี้แหละ ท่านไปเพื่อเหตุนี้แหละ แล้วท่านก็ต้องไปดูๆ ไปดูพวกเรา แต่ท่านไม่เคยบอกเลยนะว่านี่หลวงตาจะมาดูแลนี่ หลวงตามาตรวจสอบเอ็ง ไม่เคยพูดเลยนะ ถ้าพูดอย่างนั้นมันไม่เป็นผล ท่านจะแอบไปดูแลเมื่อก่อนท่านบอกท่านแอบไปดูแลที่นั่น ที่นี้ พอท่านมีชื่อเสียงขึ้นมาท่านไปไม่ได้แล้ว เพราะเขาารู้ทั้งหมด

แต่ก่อนท่านไปไหนไม่มีใครรู้ แล้วไปเห็นมาแล้วนะ ใครจะมารายงานอย่างไรว่าพระองค์นี้ดีขนาดไหนนะท่านก็ไม่ฟัง เพราะท่านไปเห็นมาแล้ว แต่ถ้าท่านยังไม่เห็นนะ ในปัจจุบันนี้ท่านไปไหนไม่ได้ใช่ไหม? เวลาใครไปหาหลวงตานะ หลวงตาพระองค์นี้ดีดี นี่ปฏิบัติอย่างดีเลย อยู่แต่วัดตลอดไม่เคยไปไหนเลย ดีดี ทุกคนก็พยายามไปพูดตรงนั้นไร นี่เราถึงบอกว่าเวลาท่านไปท่านไม่เคยหวังผลประโยชน์กับใครทั้งสิ้น เพราะท่านไม่ต้องการสิ่งใด ฉะนั้น เวลาเราทำอะไรเราทำเพื่อเราไป

ฉะนั้น เวลาเจตนาเป็นตัวกรรมหรือเปล่า? กรรมมันคือการกระทำ แล้วเจตนาที่ดีขึ้นกว่านี้ เจตนาที่ละเอียดกว่านี้ ปัญญาที่ดีกว่านี้ เพราะมันมีวิชา มีเจตนาแต่มีตัวไม่รู้

คุมเจตนาอยู่นั้นอยู่ อวิชชามันลึกกว่า “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา” ความคิดเจตนา ความดำริ

“นี่มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้า เจ้าจะเกิดกับจิตของเราอีกไม่ได้เลย”

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าความดำริ ความนึกคิด เห็นใหม่ ก่อนที่จะเป็นเจตนา เป็นต่างๆ มันอยู่ในภวสภาวะ ในภพ ในจิตของเรา แล้วมันอยู่อย่างนี้แล้วทำอย่างไร? ทีนี้พอเจตนาขึ้นมา พอเจตนาอวิชชามันก็ครองไว้ พอเจตนาจะหาเงิน ๑๐๐ ล้าน เจตนาจะหาเงินนี้ เจตนาแล้วไง อวิชชามันคุมอยู่มันไปเลย แต่ถ้าเจตนาปฏิบัติธรรม เจตนาเพื่อจะทิ้ง โอ้อโฮนี่เจตนาผินนะ คนนี้คบไม่ได้ ไม่ทำมาหากิน คนนี้ไม่แสวงหา คนนี้คบไม่ได้ๆ แต่ถ้านักปฏิบัติด้วยกัน เห็นใหม่ ทิ้งให้หมด

เราทิ้งทุกอย่างมาแล้ว สถานะของมนุษย์ มีสิทธิตามกฎหมายก็ได้ทิ้งมาแล้ว ทิ้งมาเป็นสมณะ กฎหมายไทย พรบ.สงฆ์ ควบคุมอยู่ นี่ทิ้งมาแล้ว แล้วยังจะกลับไปเอาอะไรอีก? นี่พูดถึงเราดูตรงนี้ อยู่ที่คำถามนะ ถ้าคำถามอย่างนี้ เราพูดถึงเจตนาเป็นกรรมหรือเปล่า? มันพูดเด็ดขาด พอเด็ดขาด นี่เด็ก เด็กเป็นเด็กหรือเปล่า? เป็น เด็กห้ามเป็นผู้ใหญ่ สตีฟไว้เลย เด็กเป็นเด็กหรือเปล่า? เป็น เดียวไปเป็นวัยรุ่น เดียวมันแก่

เจตนา เห็นใหม่ เจตนาของเด็ก เจตนาของผู้ใหญ่มันพัฒนาได้ไง มันไม่มีกฎตายตัวว่าอย่างนั้นเถอะ มันไม่มีสิ่งที่จะต้องให้มันเด็ดขาดเพราะมันพัฒนาได้ เว้นไว้แต่ถึงที่สุดแล้ว พอสิ้นกิเลสแล้วจบ ถ้าจบแล้วสิ่งนี้ก็ไม่ใช่ปัญหา เอวัง